

23.05.2022

Oikea-aikainen ja opiskelijan tarpeista nouseva tuki työuran alkuvaiheessa siivittää pitkälle

Moni hyötyisi uransa alkuvaiheessa työnohjauksesta. Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksessa on kehitetty luokanopettajakoulutuksen opiskelijoiden parissa keinoja tukea ammatillisen identiteetin kasvua ja edistää kokonaisvaltaista työhyvinvointia.

Meriläinen (vas.) ja Piispanen ovat tutkineet uusien opettajien työelämään siirtymistä

Jyväskylän yliopiston Hyvinvoiva yliopisto -hankkeen parissa työskentelevät **Merja Meriläinen** ja **Maarika Piispanen** ovat pohtineet pitkään työelämään siirtymisen niin sanotun induktiovaiheen herkkyyttä.

–Opiskelijasta työelämään siirtymisen vaihe on merkittävä, sillä se haastaa kompetenssin: osataanko opiskeltuja tietoja, taitoja ja toimintoja soveltaa työelämään? Työelämän odotukset vastavalmistuneelle työntekijälle ovat siis suuret – valmistuuhan oppilaitoksesta uusimman tiedon ja taidon omaava henkilö, Meriläinen ja Piispanen toteavat.

Toisaalta juuri valmistuva ei tiedä työpaikan odotuksia ja tapoja, ja hän kohtaa työssään kysymyksiä, joita ei ole osannut kysyä aiemmin. Tämänkin vuoksi korkeakouluopiskelijoiden tai vastavalmistuneiden osaaminen ja työnantajien odotukset eivät aina kohtaa.

–On havaittu, että työelämään siirtyessään opiskelijat huomaavat tarvitsevansa viestinnän ja vuorovaikutuksen generisiä taitoja,

joihin myös työelämässä koetut haasteet useimmiten liittyivät. Yhä useammin eri ammattialoilla työntekijät toimivat asiantuntijatehtävissä, jotka sisältävät niin kutsuttuja generistisiä piirteitä. Asiantuntijuuteen kuuluu tällöin kyky hahmottaa kokonaisuuksia ja tunnistaa ilmiöitä, analysoida syy–seuraussuhteita ja muodostaa ratkaisuvaihtoehtoja. Työssä selviytymisessä vaaditaan kriittistä ajattelua, monitieteellistä näkökykyä ja kykyä eri alojen väliseen yhteistyöhön.

Miten voisi ohjata työuransa alussa olevia?

–On tärkeää rakentaa siltoja oppilaitosten ja työelämän välille. Tarvitaan oikea-aikaista, opiskelijan tarpeista nousevaa ja ratkaisukeskeistä otetta, kertoo Piispanen.

–Tässä hankkeessa toteutamme tutkimusinterventioita Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen luokanopettajien aikuiskoulutuksessa. Koulutuksen syventäviin opintoihin kuuluu niin sanottu Omaluokkaharjoittelu, jonka opiskelijat tekevät osana uutta työtänsä luokanopettajana. Tutkimusinterventioissamme tarkastelemme, kuinka voisimme tukea työelämään siirtyviä opiskelijoita mahdollisimman hyvin heidän erilaisissa, yksilöllisissä tilanteissaan. Tähän opiskeluelämästä työelämään siirtymisen induktiovaiheeseen olemme kehittäneet edukatiivisen vertaistyönohjauksen mallin, joka pohjautuu ratkaisukeskeiseen lähestymistapaan, Meriläinen toteaa.

Hankkeessa tuotetaan paitsi tutkimusperustainen ohjauksen malli, myös eri tieteenaloille soveltuva edukatiivisen työnohjauksen käsikirja, jonka tarkoituksena on toimia ohjaavan opettajan tukena. Käsikirja antaa selkeät, heti käyttöön otettavat menetelmät ohjaustoiminnan avuksi.

Työssä jaksaminen ja työssä kehittyminen kulkevat käsi kädessä

Työnohjauksellisen menetelmän tavoitteena on tukea työelämään siirtyviä opiskelijoita, ennaltaehkäistä työuran alkutaipaleella mahdollisesti tulevia haasteita ja tukea heitä heidän senhetkisissä kysymyksissään. Siksi näkökulmana onkin "oikea-aikainen" tukeminen valmiiden ohjauskonseptien sijaan.

Yhtenä keskeisenä asiana edukatiivisessa ohjausprosessissa koettiin itsensä johtamisen vahvistaminen osana ammatillisen identiteetin kasvua, mikä itsessään on kivijalka työhön kiinnittymiselle, kehittymiselle ja työssä jaksamiselle. Nämä taas osaltaan parantavat työelämän laatua sekä edistävät työstä palautumista. Hankkeen isona tavoitteena on tukea kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Edukatiivisen työnohjauksen käsikirja tulossa

– Tutkimustulokset ovat antaneet meille tärkeää tietoa työnohjauksellisen prosessin merkityksellisyydestä, ja parhaillaan kokoamme käsikirjaa sekä kirjoitamme aiheesta jo toista kansainvälistä tutkimusartikkelia, joka kantaa tutkimusinterventioihimme liittyvää nimeä *Teaching is a story whose first pages matter*, Meriläinen kertoo.

Käsikirja ja sen sisältö on herättänyt odotetusti kiinnostusta. Mikä on edukatiivisen, työnohjauksellisen käsikirjan ydin, se punainen lanka?

– Ryanin ja Decin (2000) mukaan sisäisen motivaation syntyminen perustuu kolmen psykologisen tarpeen, kompetenssin, autonomian ja yhteenkuuluvuuden tunteen, tyydyttymiseen. Nämä ovat myös ammattiin juurtumisen ja ammatissa pysymisen kannalta olennaisia tekijöitä tutkimusinterventioissamme, ja siksi ne on valittu myös tämän käsikirjan edukatiivisen vertaistyönohjauksen mallin keskeisiksi tulokulmiksi, Piispanen valottaa.

Tutkimushanke on osa Jyväskylän yliopiston Hyvinvoiva yliopisto -hanketta, jossa keskiössä on opiskelijoiden ohjaaminen. Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen opettajankoulutuksessa hankkeen vastuuhenkilöinä ja edukatiivisen työnohjauksprosessimallin kehittäjinä ovat Merja Meriläinen FT, KM j a Maarika Piispanen KT, elo. Molemmat tutkijat ovat myös työnohjaajia ja tunne- ja taideterapiatyöskentelyyn erikoistuneita integratiivisia terapeutteja.

Lisätiedot

Merja Meriläinen FT, KM, Positive Psychology Practitioner® merja.k.merilainen@jyu.fi

Maarika Piispanen KT, elo maarika.m.piispanen@jyu.fi